

ÚJVIDÉKI HIRLAP.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet-tér 6. szám. — Telefon szám 49.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Honfitársaink!

Mai napon a törvényhozásnak, a nemzet képviselőinek tanácskozó házában pandurok, csendőrök serege töltötte meg. A képviselők kapuját már rendőrök foglalták el. Az elnöki és háznagyai termeteket, a folyosókat, a miniszterek útját mindenütt darabantok őrizték. Magában a képviselők tanácskozó termében az elnöki szék környékét karhatalmi béres szolgák tömege szállta meg.

Karhatalmi erőszak végrehajtóit telepítették a nemzeti törvényhozás szentegyházába.

A nemzet e megalázását nem tűrhettük.

Jogunk és kötelességünk volt az erőszak szegődményeseit legalább a tanácsteremből eltávolítani. Kötelességünket teljesítettük.

Megsemmisítettük az elnöki széket is. A mely széken november 18-án az irtózatot bünt elkövették, azt ott szemünk előtt tovább nem tűrhettük. Legyen a mai nap emlékeztető arról, hogy a nemzetünk ellen elkövetett gonosztettnek még nyomait is erőnk teljességével az enyészetnek átadni törekszünk.

Béke és testvéri szeretet élt nemzetünk kebelében évtizedek óta. A békés és alkotmányos küzdelem testvéri nemes versenye volt minden viszályunk. Még az elmúlt 1903-ik év vitája se irányult

másra, mint az országtól követelt óriási újabb terhek ellenében nemzeti nyelvünk elismerésére s becsületének megvédelmezésére. E vita is ez év márciusában megszűnt s az elmúlt évszázadok folyamán egy esztendő se telt el, melyen oly sok és oly nagy fontosságú törvényt oly nyugodt tanácskozással alkottunk volna, mint e folyó esztendőben.

A felhőtlen ég villáma nem oly váratlan s nem oly oktalán, mint a kormánynak s a képviselőház elnökének a törvényhozásra lecsapott novemberi gonosztette.

Ha e gonosztett megtorlatlan marad: Magyarországnak nem lesz több szabad népképviselője, nem lesz több független törvényhozása.

Hiába választanak a kerületek szabad és bátor férfiakat törvényhozóvá, a törvényhozót karhatalom némitja el s hazááruló erőszak vonszolja ki a törvényhozás templomából.

Ezt a gonosztettet követte el, történelmünket, önértetünket, fajunk jellemét, tisztza hazafiságunkat így gyalázta meg a novemberi merénylet.

Tisza és Perczel volt a bűnös cselekedet szítója és elkövetője.

S nem állapodtak meg e cselekedetnél. A törvényhozás két tábora közt eddig fenállott testvéri szeretet helyébe az ádáz gyűlölet érzetét akarják meggyöke-

reztetni. Hogy a testvérharcban elhervadjanak honfrierényeink s erőnk fogytán nyakunkra tehesse jármát az idegen hatalmi erőszak.

Perczel bűnéhez hasonlót nem is mer a nemzetek története. A ki a nemzet választottja, s a kinek a törvényhozásrendjét és szabadságát meg kell védelmeznie mindenki ellen, a pártosság bűnrészesévé válik s tudatosan eltiporni szegődik azt a kincsünket, mely szabadságunk közt a legnagyobb, a törvényhozás függetlenségét.

De mi megmaradunk az alkotmányos küzdelem mezején. Hívek a királyhoz s igaz hű fiait nemzetünknek. Gonosztévők nem lehetnek királyunk hű tanácsosai s nemzetünk becsületese kormányzói. Mi békés uton, az alkotmány korlátai közt törekszünk megvédelmezni a nemzet jogait. A nemzeti önértzet és saját becsületérzésünk sérelme nélkül minden pillanatban készek vagyunk a törvényhozási békére.

Ma eltávolítottuk a karhatalom szegődöttjeit.

Holnap katonai erőszak rohama jöhet ránk. De ekkor is teljesítsük kötelességünket. Erős fegyvereink vannak nekünk is. A fölséges király esküjében s a nemzet örökkévaló erejébe vetett bizodalunk.

Isten óvja meg nagy veszélytől hazánkat, nemzetünket, királyunkat, alkotmányunkat!
Budapest, 1904 december 13.

A szövetkezett ellenzék vezérlo bizottsága.

TÁRCZA.

A kapitány köpönyege.

Skerlitz kapitány nagyokat lépve és szuszogva törtet fel a „kis lány”-hoz a negyedik emeletre. Skerlitz kapitány tüzér volt s pártfogolta a „kis lányt”. Hogy kiféle — miféle volt ez a lány, azzal még a nagy köruti bérház lakói sem voltak egészen tisztába, pedig azok mindent szoktak tudni. A bérház köztudata szerint a lány ösztöndíjas színövendék volt és Margitnak hívták. A kapitány azonban egyszerűen „kis lányt” szólította, csak néha, bizonyos ellenőrizetlen pillanatokban nevezte Gretchennek, de ilyenkor a kapitány rendkívül ünnepélyes hangulatban volt s mikor a poczakos kapitányt ünnepélyes hangulat szállta meg, még a privátdinerjét is Herr Johannak szólította.

Skerlitz kapitány nagy kardesörömpölések és szuszogások közt feljutott végre a negyedik emeletre. Nagy robajjal nyitott be a kis lányhoz, amikor hirtelen egy ember rohant el mellette. Az előszoba homályos volt s így a kapitány nem láthatta, ki volt az illető s mire jobban megnézte volna, már be is volt téve mögötte az ajtó. De a kapitány is fogva volt. A rejtélyes alak sietségében az ajtóval becsipte a kapitány ur köpönyegének a bal szárnyát. Hopp! Az ajtó hirtelen újra kinyílt, s a kapitány előtt egy önkéntes állott saját ezredéből. Az önkéntes haptákba vágta magát és jelentette:

— Alázatosan jelentem a kapitány urnak, becsiptem a

Mire Skerlitz kapitány emberevő tekintetet vetett az önkéntesre és ingerülten dörmögte:
— Igen, látom! Ön be van csipve.
Azzal sarkon fordult és faképnél hagyta az önkéntest.

A szobából a kis lány repesve szaladt a kapitány felé, aki azonban összefont karokkal állott meg előtte és a lábát szétvetve haragosa:

— Gretchen!
— Ah! A kapitány ünnepélyes hangulatban volt. A kis lány tisztába lehetett a helyzettel.
— Kapitány! — mondotta sietve ünnepélyesen és farkasszemet nézett a felsenburgi Skerlitz család leghájasabb tagjával.
— Ki volt az a tacsó? — dörgött a kapitány.

— Hogy ki hogy ki csevegte szaporán a kis lány. — Már hogy ki?
— Már hogy ki!
— Hát a cousinom?

Ezer menydörgős menkö! A kapitány fel pattant, mint egy ágyugolyó. Ilyen piramidális hazugság!

— Lelövetlek mint egy verebet!
A kis lány oldalt hajtotta egy kissé a fejét és valami édes, hunczut mosolyt röpitett a kapitány felé.

— Megmutassam a születési bizonyítványát.

A kapitány felbőmbölt. Nem, nem, már elhisz mindent. Az ördögbe is, csak nem fog valami irka-firkát silabizálni? Utálta az írást

még napiparancsban is. Egyszeriben megnyugodott hát és ledobta a köpönyegét és a kardját.

— Tehát az unokabátyád?
— Ugy van! Éppen te miattad járt most nálam.

— Na, ez különös. És miért?

A kis lány ekkor már a kapitány térdén lovagolt. A kis fehér ujjacskaival megsimogatta a kapitány állát és gügyögve duruzsolta:

— Oh az én cousinom nagyon bárgyu alak! Nyápicz, ügyefogyott, mamlasz!
A kapitány hizott a lerástól és meglegedetten ingatta a fejét.

— Ne mond!
— De igen! Egy kész hülye. Oh, nem olyan daliás, férfias, mint te! Képzeld, az a tökfilkó ki szeretne bujni az uniformisból. Azt mondja, nem neki való a katonáskodás. Azt az egy évet sem bírja ki. Kért, hogy protezsáljam nálad. Valahogy dobasd ki. Hát nem egy mamlasz, mi?

A kapitány állát erősen csiklandozták azok az apró ujjacska. Nevetett és jökdvően mondta:

— Ne félj, kis lány, úgy kidobatom, hogy a lába sem éri a földet.

Másnap a szokásos időben széles jó kedvvel, mint egy ütököt nyert diadalmas hadvezér, rontott be a kapitány a lányhoz:

— Kis lány! — dörmögte öntelten — azt a mamlaszt nagyszerűen kidobtam!

A kis lány hunczutul nevetett és édeskésen mondta:

Ujdonságok.

Kőműves-sztrájk. Tegnap reggel úgy az épülőfélben levő új takarékpénztári épületen dolgozó 26 kőműves, mint a városban szerte dolgozó kőműves-munkások sztrájkba léptek. Pekló Jakab építész a sztrájkot bejelentette a kapitányságon, hol egyelőre semmi intézkedés sem tétetett, mert a sztrájkolók nyugodtan viselkednek.

Kabátlopás. Stein Sándor, a Hungária könyvnyomda tulajdonosa, tegnap bejelentette a kapitányságon, hogy előszobájából ismeretlen tettes ellopta 60 forintot érő dohánylevél színű télikabátját.

Üngyilkosság. Utolsó számunkban hírt adtunk arról, hogy Pendl Kálmán kertész családi perpatvarból kifolyólag, a múlt héten négy életveszélyes szurást ejtett magán. Mint értesülünk, Pendl a kórházban sebeibe behalt. Temetése tegnap volt.

Bizalmatlanság Plósz miniszternek. A rigyiczai szabadelvű párt nevében a végrehajtott bizottság feliratilag bizalmat szavazott képviselőjének Plósz Sándor miniszternek. Ugyanaz nap, a miniszter képviselő 70 szabadelvű választó polgár aláírásával feliratot kapott Davod községből, kik elítélik Plósz álláspontját, hogy mint az igazság legfőbb öre nemcsak engedi, de támogatja is az igazság letiporását.

Uj járásbíró. A hivatalos lap hozza, hogy Öfelsége Klebovich Sándor zombolyai járásbírói albirót a palánkai kir. járásbíróshoz járásbíróvá nevezte ki.

Baja színházat épít. Baján a Tóth Kálmán terén új színházat épített a város, melynek terveit ifj. Bobula János budapesti műépítész készítette.

Az első leánykiházasítási egyletnek mai számunkban levő nyilttéri közleményére felhívjuk olvasóink figyelmét azzal, hogy véleményét függeszse fel, míg a támadások ellen indított sajtóperben a független bíróság nem hoz ítéletet.

A sztrájkok és a kereskedelemügyi miniszter. A szegedi kereskedelmi és iparkamara egyik utóbbi üléséből kifolyólag, a szegedi ipartestület kérése folytán fölterjesztést tett a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy az egészségtelenül szaporodó sztrájkmozgalmakkal szemben hatékony kormányintézkedés tétessék és különösen a munkás-szakegyletek tulkapásai gátoltassanak meg. Most érkezett erre a miniszter felelete, melyben közli, hogy a maga részéről is szükségesnek vélt

— Okos gyerek vagy! De most bocsáss meg, nem tartóztatlak. Vendégem van.

— Ki . . . kicsoda?

— Az unokabátyám.

— Melyik?

— A civil.

— Hát olyan is él? Merre van, azonnal széltölvetem!

A kapitány már be is rontott a mellékterembe, ahol a diván karfáján ott lovagolt hetykén, jókedvűen az önkéntes. Az arcát felfújta és szemtelenül pöfékelte a füstöt a kapitány felé.

Skerlitz kapitány úgy érezte, hogy ő bomba, amely azonnal szét fog robbanni. Ráordított a vigyorgó alakra.

— Önkéntes!

— Áh!

A cousin előkelő hanyagsággal állott fel és kissé megbizczentette a fejét.

— Párdon, kapitány! — rácsolta kimérve. Én nem vagyok önkéntes. Csak voltam. És Bothos vagyok, Bothos, a botháziak közül h-val! A kis leány az én barátnőm! Az ösztöndíjat a szintanodában én fizetem érte. A lakásbért is! . . .

Bothos a botháziak közül monoklit csapott a szemére és mosolygott.

A kapitány dühösen fordult sarkon. Amikor az ajtót becsapta maga után, a köpönyegének balszárnya beszorult az ajtóba.

A cousin utána kiáltott:

— Kapitány ur, ön be van csipve . . .

Pakots József.

kormányhatósági intézkedések iránt a tárgyalásokat már megindította, melynek során arra törekszik, hogy a munkások jogos érdekeinek sérelme nélkül a munkaadók érdekei is kellően megvédessenek.

Az apatováci ásvány-, asztali- és gyógyvíz utól nem ért és leghatásosabb szer köhögés, rekedtség, úgy mindennemű katarusok ellen. Rendszeres élvezetre a zord évszakban orvosilag ajánlva mint biztos óvszer torok és járványos betegségek ellen.

Szabadka az ország első városa, de ezáltal nem az ivásban, hanem 1905. év január 1-től, Sándor község bekebelezése által területre nézve. Az ország legnagyobb kiterjedésű városa eddig Debreczen volt 166.572 kat. hold területtel, míg Szabadkának csak 166.072 holdnyi határa volt, ámde 1905. január 1-én ehhez csatoltatik még 3114 kat. hold, Sándor területe s így Szabadka egész kiterjedésében 169.191 kat. holddal tulszárnyalja. Sándor átcsatolásával Szabadka lakóinak száma több mint másfélezerrel szaporodik.

Közgazdaság.

Zöldtrágyázás, újabb időben nálunk is meglehetősen terjed. Magam is évek óta kísérletezek vele s különösen burgonya alá igen jó hatását tapasztaltam. Kísérleteket tettem azonban a zöldtrágyázás mellett különféle műtrágyákkal is s azt tapasztaltam, hogy a zöldtrágya termésközelítő hatását mindig homokos talajokon, különösen kálitrágyázással rendkívül lehet fokozni. A múlt évben pl. zöldtrágya- és kálitrágyával trágyázott földem kat. holdanként 79.88 m/m burgonyával és 12.3 m/m keményítával termelt többet, mint az a földem, mely csak zöldtrágyát kapott. Azóta is a kálitrágyát állandóan használok. Nem ajánlhatom gazdátársaimnak elég melegen, hogy amennyiben zöldtrágyát használnak, tegyenek párhuzamos kísérletet káli és foszfáttal is, mert az egyik talajon ez, a másikon amaz ad nagyobb termés-többletet.

A tőzegalom. Az idei télen méginkább a jövő tavasszal a tőzeg nagyon keresett lesz almózási czélokra, mert az a kevés szalma, a mivel rendelkezünk inkább takarmányul fog szolgálni. A tőzeg almózásra tényleg kitűnő anyag is, mert vízfelszívó képessége rendkívül nagy, jóval nagyobb, mint a szalmáé s ára sem szokott 2—3 koronánál magasabb lenni. Vásárlásnál arra kell különösen vigyázni, hogy jól széjjel legyen tépve, hogy földes részek ne legyenek benne, hogy minél szárazabb legyen. Megengedhető maximum víztartalma 15—18% legyen, a mit könnyen megállapíthatunk olyan módon, hogy pontos lemérése után sütő csőben kiszárítjuk s azután ismét lemérjük. A mely különbség adja az elpárolgott víz mennyiségét. Hátránya a tőzealomnak, hogy foszforban szegény trágyát ad, mert alkalmazása mellett foszfortrágyázásról megfelelően gondoskodni kell.

Korai burgonyaféleségek, sohasem adnak olyan termést, mint a közepes, vagy későn érő féleségek s a korai burgonyáért fizetett magasabb

árban ritka esetben fizetik meg azon terméskülönbséget, a mi a korai vagy közepesen későn érő burgonyák között van. Ez természetesen a nagzobban arányú, vagyis szántóföldi termelésre vonatkozik, mert kerti fagyokban a hol lehetséges az öntözés is, vagy a hol a nagyobb korai burgonya után még egyéb dővényeket is termelhetünk, a számítás egészen másként áll. Étkezési czélokra szántóföldön csak sárga húsú fajták termelése ajánlható, mert úgy a budapesti és bécsi piacon ezek a lekeresettebbek s ezeket fizetik legjobban. Erre a czélra nagyon ajánlható a Pannznia a sárga kifli burgonya, a melyet különösen Bécsben igen magas áron fizetnek. Igaz, hogy korán érő es keveset termő, de a bajon megfelelő műtrágyák alkalmazásával lehet segíteni, mert ára oly magas, hogy a műtrágyák alkalmazását is bőségesen meghálálja.

Az országos növénytermelési kísérleti állomás a deliblati homoki szőlőkben 1902. tavaszán kezdeményezett műtrágyázási kísérletek eredményei megerősítik ez állomás azon eddigi tapasztalatait, hogy immunis szőlőkben tiszták csak műtrágyázással a humus szaporítása nélkül és hathatósan lehet a terméseket fokozni; bizonyítják ezen kísérleti eredmények az is, hogy ily szőlőkben az istállótrágya mellett is figyelembe vehető módon évenyenül a kálifoszfatrágya, a miért a vele való kísérletezés még a rendszeres istállótrágyával ellátott homoki szőlőkben is ajánlható.

Kiadó laptulajdonos: **dr. Nemes Sándor.**

Nyiltér.*

Tájékoztatásul.

Az Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. és annak igazgatósága rövid idő óta czéltáblájául szolgál a leggyűlölködőbb és boszuvágyó támadásoknak, melyek mindannyian hazugságtól, fordítéskéntől és torzításoktól csak ugy hemzsegnek.

Méltóságon alulnak tartjuk, hogy ezen támadásokra reagáljunk. Csak annyi szolgáljon tagjaink tájékoztatásul, hogy az **Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. kebelében semmi olyas nem történt, ami nyugtalanságra okot szolgálhatna** és hogy ezen üzelmek tisztán egy rendezett hajszára vezetendők vissza.

Üzletmenetünk zavartalan folyásáról különben is látjuk, hogy érdekelt tagjaink, valamint általában a nagyközönség ily minősíthetetlen támadásokról a helyes ítéletet magának megalkotni tudja.

A sajtópert, az egyedüli védelmi eszközt, mely ily esetekben reldelkezésre áll, mind ezen támadások ellen, már is folyamatba tettük.

Budapest, 1904. nov. 30.

Az Első Leánykiházasítási Egylet Igazgatósága.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A magas horvát kormány részéről mint gyógy-viznek megállapított Apatováci savanyú forrás

Apatováci SAVANYÚVIZ

természetes alkalikus **szénsavdús** savanyúvíz
kristály tiszta legkiválóbb asztali víz
Orvosi kapacitások által legnagyobb gyógyeredménnyel rendelve minden az emésztő és légző szervezeti bajoknál **rheumatikus, gyomor, tüdő, torok** és minden más **katarusoknál, vese, cukor és hólyag** betegeknek.

Legkiválóbb, utól nem ért gyógyeredmények a nemi és sok női bajnál.

Analizálva dr. Ludvig kir. udvari tanácsos, és dr. S. Bosnyákovits kir. orvostanárak által.

Kitüntetve sok nagy szakkiállításon 15 arany éremmel.

Apatováci kút-intézőség

Zágráb, Illica-út 17.

Kapható gyógytárak-, fűszerekek-, éttermek- és vendéglőkben.

Remekirók
Képes
Könyvtára

Remekirók
Képes
Könyvtára

Remekirók
Képes
Könyvtára

Remekirók
Képes
Könyvtára

A MAGYAR és a VILÁGIRODALOM KINGSESHAZA

a klasszikusok első és egyetlen magyar nyelvű *szövegképes* kiadása.
szerkesztője Radó A. a kiváló író és műfordító Kiadója LAMPEL R.

(Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkeresk. Budapest, VI., Andrásy-ut 21.

ötven diszes kötet, a klasszikusok arany dombornyomású arcképeivel.
évente legalább 6 kötetes sorozatokban jelenik meg.

bevezetéseit a legjelesebb magyar írók és esztétikusok készítik. Bevezetéseinek szerzői: *Abrányi E., Alexander B., Ambrus Z., Angyal D., Bánóczy J., Balassa J., Beöthy Zolt., Dóczy L. báró, Endrődi S., Ferenczi Z., Haraszi Gy., Hegedüs I., Hevesi S., Ignotus Junius (Zilahy K. Béla), Kossuth F., Mikszáth K., Négycsy L., Palágyi M., Radó A., Rákosi J., Riedl Frigyes, Szász K., Váczy J., Váradi A.*

művészeti vezetője Hegedüs László festőművész.

illusztráló művészgárdája a magyar festőművészek legjobbjai, közel félezer egész oldalas eredeti illusztrációval gazdagítja a gyűjteményt.

elsőrangu külföldi művészek remek illusztrációinak egyedül jogositott reprodukcióit közli.

illusztráló magyar művészei: *Benczur Gy., Bihari Sándor, Csók I., Éder Gy., Feszty Á., Garay Á., Gergely L., Hári Gy., Hegedüs L., Jászai J., Jendrassik J., Karlovsky B., Lotz K., Márk L., Mihálik D., Nagy Zs., Neogrady A., Olgyai F., Réthy L., Stein J., Székely B., Szlányi L., Telegdy L., Tull O., Udvary G., Vágó Pál, Wagner S. és Zichy M.*

első tizennégy kötete már megjelent I—II. kötete: Petőfi S. összes költem.

Bevezette: *Ferenczi Z.*, Neogrady A., Telegdy L. és Tull Ö. képeivel.

III—IV. kötete: Kisfaludy S. összes költeményei.

Bevezette: *Junius.* Neogrady Antal, Réthy Lajos, Telegdy László és Tull Ödön képeivel.

V. kötete: Shakspeare Remekei I. Coriolanus, Othello, Romeo és Julia. Bevezette: *Alexander B.* Gilbert angol művész képeivel.

VI. kötete: Molière Remekei I. Dandin Gy. A kényeskedők. Botsinálta doktor. Bevezette: *Haraszi Gyula.* Kiváló francia művészek és Gergely Imre magyar festőművész képeivel.

VII. kötete: Tóth K. válog. költeményei. Bevezette: *Endrődi S.* Neogrady A., Telegdy L. és Tull Ö. képeivel.

VIII. kötete: Berzsenyi Dániel munkái. Sajtó alá rendezte: *Bánóczy József.* Bevezette: *Váczy János.* Gergely Imre, Mihálik D., Szlányi L., Telegdy L. és Tull Ö. képeivel.

IX. kötete: Madách I. válog. munkái. Bevezette *Palágyi Menyhért.* Zichy Mihály illusztrációival.

X. kötete: Kossuth L. válog. munkái. Bevezette és sajtó alá rendezte *Kossuth F.* Rajzokkal és arcképekkel.

XI. kötete: Homeros Iliásza. Fordította és bevezette *Kemenes (Kempf) József.* Preller világhírű illusztrációival.

XII. kötete: Schiller költeményei. Fordította és bevezette *Dóczy Lajos.* Benczur Gyula, Lotz Károly, Wagner Sándor és számos külföldi festőművész illusztrációival.

XIII. kötete: Tóth Ede munkái. Bevezette *Váradi A.* Garay Ákos festőművész képeivel.

XIV. kötete: Kisfaludy K. munkái I. Sajtó alá rendezte és bevezette *Bánóczy József.* Éder Gyula, Hegedüs László, Neogrady Antal, Stein János, Szlányi Lajos és Tull Ö. képeivel.

egyes kötetei külön-külön is kaphatók 6 korona bolti áron, a IX. és X. kötet kivételével.

első tizennégy kötete 3968 oldal (373 iv) és 255 művészi illusztráció. A legolcsóbb és legértékesebb házi könyvtár és házi képtár. Ötven vaskos kötet. Ára diszkótésben 250 kor. Megrendelhető csekély részletfizetésre a **Lampel-Wodianer-féle** és bármely más könyvkereskedésben. Megrendelésnél pontosan kikötendő a klasszikusok első magyar szövegképes kiadása.